

Staalname bentonietslib

INHOUD

1	Inleiding	3
2	Vastleggen van het uit te voeren veldwerk - Informatie voor de veldwerker	3
3	Uitrusting	3
4	Niet-ontzand bentonietslib	4
5	Ontzand bentonietslib	4
6	Richtlijnen bij staalname voor PFAS	5
7	Analyse-aanvraag	6
8	Rapportering	6

1 INLEIDING

Deze procedure is nieuw.

Bentonietslib wordt in het bodemdecreet gedefinieerd als “een mengsel van uitgegraven bodem en bentoniet dat gecreëerd kan worden bij grond- en putboringen en grondwerken”. Het toepassingsgebied voor dit CMA betreft bentonietslib als mengsel van bentoniet en eventueel uitgegraven bodem in suspensie van water. De ontzande fractie en het ontwaterd materiaal vallen buiten het toepassingsgebied van dit CMA.

Bij het uitvoeren van gestuurde boringen en het plaatsen van diepwanden kan een mengsel van water en bentoniet worden toegepast om het boorgat/de put open te houden. Hierbij komt vervolgens een hoeveelheid bentonietslib vrij waarvan het gebruik via de grondverzetsregeling verder moet worden opgevolgd.

Het toepassingsgebied voor dit CMA betreft bentonietslib als mengsel van bentoniet en eventueel uitgegraven bodem in suspensie van water. De ontzande fractie en het ontwaterd materiaal vallen buiten het toepassingsgebied van dit CMA.

Afhankelijk van de grootte van de uit te voeren werken, wordt dit bentonietslib ter plekke ontzand en hergebruikt of direct afgevoerd. Daarnaast komt bij het uittrekken van grotere boringen een hoeveelheid bentonietslib vrij dat niet kan ontzand worden omwille van de te grote volumes die op dat moment vrijkomen. Ook dit mengsel wordt direct afgevoerd.

Naar staalname toe wordt daarom een onderscheid gemaakt tussen ontzand en niet-ontzand bentonietslib.

2 VASTLEGGEN VAN HET UIT TE VOEREN VELDWERK - INFORMATIE VOOR DE VELDWERKER

De bodemsaneringsdeskundige zal steeds een veldwerkopdracht opstellen waarin minimum de volgende zaken worden vermeld:

- adres van de werf/het verwerkingscentrum;
- coördinaten projectverantwoordelijke;
- verantwoordelijke(n) van de site;
- toegangsbeperkingen / voorwaarden;
- veiligheidsaspecten geldend op de werf/bij de verwerker;
- informatie betreffende mogelijke verontreinigingen (inclusief verdachte parameters)
- info m.b.t. het te bemonsteren bentonietslib:
 - ontzand / niet ontzand
 - type staalnamepunt

3 UITRUSTING

Het uitvoeren van staalname van bentonietslib moet op een kwaliteitsvolle wijze gebeuren. Hierbij is het van belang om hulpmiddelen te gebruiken om o.a. kruiscontaminatie te vermijden, het

uitgevoerde werk zo goed mogelijk te beschrijven en reeds ter plaatse de veldwaarnemingen nauwkeurig te beschrijven.

Hieronder wordt een voorbeeld gegeven van veel gebruikte hulpmiddelen (niet-limitatief):

- Maatbeker 2l;
- Adapterstuk zuigwagen;
- Afsluitbare emmer van 10l;
- Reinigingsmateriaal;
- Fototoestel;
- Persoonlijke beschermingsmiddelen (waaronder veiligheidsschoenen, veiligheidsbril, wegwerphandschoenen)

Alle materialen moeten na elke staalname grondig worden gereinigd met water van drinkwaterkwaliteit. Indien een detergent wordt gebruikt bij de reiniging, moet grondig worden nagespoeld tot alle sporen van detergent zijn verwijderd.

4 NIET-ONTZAND BENTONIETSLIB

Wanneer geen ontzanding op de werf gebeurt, wordt het bentonietslib rechtstreeks opgevangen in een zuigwagen en afgevoerd.

Bij aankomst op het verwerkingscentrum, moet de staalname van het niet-ontzand bentonietslib direct worden uitgevoerd door bij het ledigen van de zuigwagen, over de periode die nodig is om de zuigwagen te ledigen, 5 deelstalen van 2 liter op te vangen en samen te voegen tot 1 staal van 10 liter. Homogenisatie op het terrein is niet vereist.

Het verdient aanbeveling hiervoor een adapterstuk op maat i.f.v. de aansluitingen van de zuigwagen te gebruiken dat tussen de zuigwagen en de bentonietopslag kan worden geplaatst. Dit adapterstuk moet na elke staalname grondig worden gereinigd.

De eigenlijke staalname van een deelstaal gebeurt door een maatbeker of emmer van 2l te vullen aan de uitloop van de zuigwagen tijdens ledigen. De staalname vanuit het opvangbekken/container is niet toegestaan omwille van mogelijke bezinking.

De 5 deelstalen moeten evenredig over de tijd worden verdeeld zodat een uniform totaalstaal wordt bekomen. Onderstaand schema geeft een voorbeeld waarbij de verwachte leeglooptijd van de zuigwagen 15 minuten is:

- Deelstaal 1: 1,5 minuten na start legen zuigwagen
- Deelstaal 2: 4,5 minuten na start legen zuigwagen
- Deelstaal 3: 7,5 minuten na start legen zuigwagen
- Deelstaal 4: 10,5 minuten na start legen zuigwagen
- Deelstaal 5: 13,5 minuten na start legen zuigwagen

5 ONTZAND BENTONIETSLIB

Afhankelijk van de grootte van de werf, wordt het bentonietslib ontzand in:

- een containersysteem waarbij het ontzand bentonietslib wordt opgevangen/gestockeerd in een container (kleinere werven);
- een aparte ontzanding waarbij het ontzand bentonietslib wordt opgevangen in een apart bekken (grote werven).

Werven waarbij gebruik gemaakt wordt van een ontzandingsinstallatie, hebben een langere duurtijd (weken tot maanden). Op de laatste dag van de werking van de ontzandingsinstallatie, wordt een staal genomen van het ontzand bentonietslib door 5 deelstalen te nemen van 2 liter verspreid over:

- de laatste 4uur werking voor containersystemen;
- de laatste 8uur werking voor aparte ontzandingen.

Om veiligheidsredenen verdient het aanbeveling om de deelstalen te nemen in een staalnamepunt op de persleiding die het ontzande bentonietslib naar het boorgat/de put of het bekken pompt.

De 5 deelstalen worden samengevoegd tot 1 staal van 10L. Homogenisatie op het terrein is niet vereist. De 5 deelstalen moeten evenredig over de tijd worden verdeeld zodat een uniform totaalstaal wordt bekomen. De eigenlijke staalname van een deelstaal gebeurt door een maatbeker of emmer van 2l te vullen.

6 RICHTLIJNEN BIJ STAALNAME VOOR PFAS

Wanneer staalnames gebeuren in het kader van PFAS-analyses, moet rekening worden gehouden met volgende richtlijnen:

- In de mate van het mogelijke moet nagegaan worden (bij de leverancier / aan de hand van analyses) of het materiaal gebruikt bij staalnames voor analyse op PFAS, PFAS kan bevatten. Een overzicht van mogelijke PFAS-houdende elementen wordt in de checklist, opgenomen in de OVAM-richtlijn PFAS, weergegeven.
- Elk rechtstreeks contact met het staal moet worden vermeden, dit houdt ook rechtsreeks contact met de handschoenen in. Het is bijgevolg noodzakelijk om een gereinigd hulpmiddel te gebruiken om het staal te nemen.
- Reinigen van materiaal:
 - o Enkel met water van drinkwaterkwaliteit;
 - o Bij de toepassing van reinigingsmiddel mag enkel gebruik gemaakt worden van PFAS-vrije detergents en moet grondig worden nagespoeld. Het gebruik van Deconex is niet toegestaan;
- Het gebruik van koelelementen wordt toegestaan onder de volgende voorwaarden:
 - o de koelelementen vertonen geen lekken;
 - o alleen harde koelelementen worden toegestaan, de flexibele koelelementen niet omdat ze een grotere kans op scheuren hebben.
- Er wordt geen beperking opgelegd in te dragen regen-, veiligheids- en andere kledij indien aan volgende voorwaarden wordt voldaan:
 - o Rechtstreeks contact met het staal moet worden vermeden;
 - o Afloop van hemelwater via de kledij in het staal moet worden vermeden;
 - o Kledij aangewend bij staalname mag niet worden gewassen met wasverzachter.
- Richtlijnen met betrekking tot conservering en recipiënten zijn opgenomen in de procedure CMA/1/B.

7 ANALYSE-AANVRAAG

De veldstalen van minimaal 10l worden integraal aan het laboratorium aangeleverd voor analyse. Bij de analyse-aanvraag moet het bentonietslib worden omschreven als 'pasteus bodemmateriaal'. Zowel het ontzand als het niet-ontzand bentonietslib vallen in deze categorie.

8 RAPPORTERING

Bij de staalname van het bentonietslib worden minimaal de volgende zaken gerapporteerd in het veldverslag:

- Uitvoerder staalname;
- Datum staalname;
- Adres staalnamelocatie;
- Herkomst bentonietslib (locatie werf);
- Type bentonietslib (ontzand/niet ontzand);
- Aantal voorziene zuigwagens;
- Organoleptische waarnemingen:
 - o Op de werf;
 - o Bij de levering in het verwerkingscentrum;
 - o Eventueel aangevuld met fotomateriaal;
- Tijdstippen deelstaalnames;
- Overzicht stalen – staalcodes;
- Type staalnamepunt (uitloop zuigwagen, persleiding,.....)
- Afwijkingen t.o.v. de CMA-procedure + motivatie;
- Eventueel fotorapportage.